

Sygn. akt VI ACa 1215/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ryszard Sarnowicz

Sędziowie: SA Krzysztof Tucharz

SA Teresa Mróz (spr.)

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) S.A. we W.

przeciwko Szpitalowi (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 kwietnia 2015 r.

sygn. akt IV C 149/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że utrzymuje w mocy w całości nakaz zapłaty z dnia 18 listopada 2014 roku wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie;

II. zasądza od Szpitala (...) w W. na rzecz (...) S.A. we W. kwotę 16 268 zł (szesnaście tysięcy dwieście sześćdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI A Ca 1215/15

UZASADNIENIE

Powódka spółka (...) S.A. z siedzibą we W. wniosła o zasądzenie od Szpitala (...) w W. kwoty 217.293,12 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Nakazem zapłaty z 18 listopada 2014r. w postępowaniu nakazowym orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu.

W zarzutach pozwany wniósł o uchylenie nakazu, oddalenie powództwa, ewentualnie nieobciążanie go kosztami postępowania, zarzucając, iż należności dochodzone pozwem zostały zapłacone przez inny podmiot – spółkę (...) S.A., ponadto powódka udzieliła pełnomocnictwa do inkasa oraz ustanowiła zarząd wierzytelnościami z naruszeniem art. 54 ustawy o działalności leczniczej.

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił nakaz zapłaty z dnia 18 listopada 2014 r., oddalił powództwo i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Orzeczenie powyższe zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych Sądu Okręgowego:

Zgodnie z wynikami postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego, pomiędzy Szpitalem (...) jako zamawiającym a (...) S.A. jako wykonawcą, zawarte zostały następujące umowy: w dniu 5 stycznia 2011 r. umowa nr (...), w dniu 8 lipca 2011 r. umowa nr (...), w dniu 15 kwietnia 2011 r. umowa nr (...), w dniu 16 lipca 2012 r. umowa nr (...), w dniu 7 sierpnia 2012 r. umowa nr (...), w dniu 3 grudnia 2012 r. umowa nr (...), w dniu 25 września 2012 r. umowa nr (...).

Przedmiotem Każdej z tych umów była sprzedaż pozwanemu produktów leczniczych zgodnie z ofertami cenowymi stanowiącymi załączniki do umów. Umowy zostały zawarte na okres 12 miesięcy.

W dniu 9 sierpnia 2013r. spółka (...) S.A. zawarła z powódką umowę zatytułowaną „ramowa umowa faktoringu powierniczego”. Jej przedmiotem jest określenie zasad zarządzania i administrowania przez (...) S.A. wierzytelnościami (...) S.A. , ustalenie warunków finansowania udzielonego powódce przez (...) S.A. oraz przejęcie przez (...) S.A. ryzyka odzyskania środków wynikających z wierzytelności przysługujących powódce.

W § 2 pkt 3 ustalono, że zarząd wierzytelnościami może być realizowany przez spółkę (...) lub tzw. „profesjonalnego pełnomocnika”.

W § 3 (...) S.A. oświadczyła, że udziela powódce finansowania w związku z upoważnieniem spółki (...) S.A. lub „profesjonalnego pełnomocnika” do inkasa, w związku z zobowiązaniem powódki do przekazywania środków z wierzytelności na rzecz (...) S.A. w sytuacji, gdy te wpłyną na konto powódki oraz w związku z ustanowieniem na rzecz (...) S.A. przekazu środków wynikających z wierzytelności, ustalono ponadto, że spółce (...) S.A. przysługuje prawo zatrzymania środków wynikających z wierzytelności. Powódka zobowiązała się również do nieprowadzenia samodzielnych rozmów ze swoimi dłużnikami dotyczących wierzytelności, niedokonywania czynności skutkujących zmianą wierzyciela oraz niedokonywania potrąceń, czynności zmierzających do prolongat czy umorzeń długu, choćby częściowych, jak również zobowiązała się informować dłużnika o saldzie wierzytelności wyłącznie w oparciu o dane uzyskane od (...) S.A. (§4 pkt 4 a i b umowy). Ustalono też, że w przypadku naruszenia powyższych obowiązków powódka zobligowana jest do zapłaty kary umownej (§ 13 umowy). W przypadku niewypełnienia przez dłużników powódki zobowiązań, podjęte zostać mają przez „profesjonalnego pełnomocnika” działania zmierzające do zabezpieczenia i wyegzekwowania wierzytelności na drodze sądowej. Powódka w tym celu zgodnie z par. 4 ustanawia spółkę (...) SA lub „profesjonalnego pełnomocnika” zarządcą wierzytelności oraz upoważnia ich do zawierania w imieniu powódki umów, porozumień, ugód i składania wszelkich oświadczeń, w tym oświadczeń o postawieniu długu w stan natychmiastowej wymagalności oraz do odbioru środków od dłużnika, ponadto powódka przekazuje im świadczenia dłużnika, oraz gdy świadczenia te wpłyną na rachunek „profesjonalnego pełnomocnika” upoważnia tego ostatniego do przekazywania tych środków na rzecz (...) SA. Dodatkowo powódka udziela pełnomocnictwa „profesjonalnemu pełnomocnikowi” do reprezentowania jej w postępowaniu sądowym i egzekucyjnym.

Pismem z 9 sierpnia 2013 r. powódka zawiadomiła pozwanego o ustanowieniu zarządu wierzytelnością i o upoważnieniu do administrowania wierzytelnością, to jest, że spółka (...) S.A. oraz radca prawny R. K., J. B. lub M. C. są upoważnieni do samodzielnego zawierania umów w imieniu powódki, porozumień, ugód i składania wszelkich oświadczeń, w tym oświadczeń o postawieniu długu w stan natychmiastowej wymagalności, w związku z tym powódka poinformowała o konieczności wpłat na rachunek spółki (...) S.A. z jednoczesnym zastrzeżeniem, że zapłata na ten rachunek jest zwolnieniem się pozwanego z długu wobec powódki.

Powódka dostarczyła produkty będące przedmiotem umowy i wystawiła fakturę na kwotę 175.329,36 zł.

Następnie pismem z dnia 24 września 2014r. wezwała pozwanego do zapłaty tej kwoty wraz z odsetkami.

Sąd ustalił, że z informacji zamieszczonych na stronie internetowej spółki (...) S.A. wynika, że przedmiotem jej działalności jest oferowanie rozwiązań w zakresie finansowania bieżącej działalności szpitali oraz dostawców

produktów i usług medycznych. Wśród nich znajduje się między innymi faktoring powierniczy, który przez (...) S.A. określony jest jako „rozwiązanie pozwalające na udzielenie finansowania kontrahentowi i przejęcie przez spółkę ryzyka odzyskania od szpitala środków wynikających z wierzytelności”. Innym z oferowanych produktów jest umowa gwarancji, za pomocą której kontrahent (...) S.A. przenosi na tę spółkę ryzyko niedokonania przez Szpital płatności.

W lutym 2015 r. spółka (...) S.A. wystosowała do pozwanego pismo z propozycją zawarcia ugody.

Sąd Okręgowy podkreślił, że poza sporem pozostaje, że zawarte między stronami umowy należy zakwalifikować jako umowy sprzedaży. Wobec tego żądanie zapłaty stanowią postanowienia umowy w powiązaniu z art. 535 k.c. Sąd stwierdził też, że powódce przysługuje legitymacja materialnoprawna do dochodzenia należności, ponieważ jest stroną umowy.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy, Sąd uznał za zasadny, podniesiony przez pozwanego, zarzut spełnienia świadczenia, co skutkuje oddaleniem powództwa.

Sąd wskazał, że przepis art. 356 § 1 k.c. nie wymagają osobistego spełnienia świadczenia przez dłużnika, również umowy zawarte między stronami nie zastrzegały takiego warunku, obowiązek taki nie wynika też z właściwości świadczenia. Ponadto stosownie do art. 356 § 2 k.c. zasadą jest, że w przypadku zaoferowania świadczenia przez osobę trzecią, wierzyciel nie może odmówić jego przyjęcia, jeśli dotyczy wymagalnej wierzytelności, zaś osoba trzecia może w takim wypadku działać nawet bez wiedzy dłużnika. W niniejszej sprawie pozwany nie powoływał się na to, aby osoba trzecia za jego zgodą i wiedzą spełniła za niego świadczenie, podnosił jedynie, że doszło w rzeczywistości do spełnienia świadczenia przez osobę trzecią, a wniosek taki wysnuwa z korespondencji finansowej prowadzonej z powódką.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że należności wynikające z faktury dołączonej do pozwu nie zostały uwzględnione w dokumentacji finansowej dotyczącej rozliczeń pomiędzy stronami. Sąd Okręgowy powołał się na ustawę z 29 września 1994r. o rachunkowości (t. jedn. Dz. U. z 2013r., poz., 330), z której art. 26 ust. 1 pkt 2 wynika, że jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację między innymi należności, w tym udzielonych pożyczek oraz powierzonych kontrahentom własnych składników aktywów drogą otrzymania od banków i uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic. Wskazał też, że w doktrynie prezentowany jest pogląd, że „jednostka posiadająca należności ma obowiązek wysłania do swoich dłużników potwierdzenia salda. Potwierdzenie takie zawiera wykaz dokumentów i ich kwot, które składają się na saldo należności. Wysyła się dwa egzemplarze potwierdzenia (zwyczajowo odcinek A i odcinek B) z prośbą, by dłużnik potwierdził wykazane saldo lub zamieścił specyfikację różnic (na odcinku B) i odesłał do wierzyciela. Dodatkowy egzemplarz wysłanego salda pozostaje w dokumentacji jednostki (...). W praktyce najczęściej wysyła się potwierdzenia salda na koniec miesiąca obrachunkowego odpowiednio wcześniej, aby dać czas kontrahentom na weryfikację sald i odesłanie potwierdzenia (...)” (komentarz do art. 26 ustawy A. Jurewicz w: Ustawa o rachunkowości. Komentarz pod red. E. Walińskiej, wyd. Lex 2013).

Sąd wskazał też na art. 4 ust. 1 i 2 powyższej ustawy, zgodnie z którym jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Biorąc zaś pod uwagę zasady określone w art. 24 (księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco), art. 22 (dowody księgowo powinny być rzetelne, to jest zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują), art. 20 (do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym) oraz zasadę odpowiedzialności kierownika danej jednostki, w tym karną, za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości (art. 4 ust. 5 i art. 77 ustawy), nie sposób uznać, że nieujęcie w wezwaniu do potwierdzenia salda tych należności nie ma znaczenia zarówno dla wzajemnych rozliczeń, jak i rozliczeń danej jednostki, w tym wypadku powódki. Powyższe zasady rachunkowości wskazują na obowiązek dokumentowania zdarzeń gospodarczych, które mają wpływ na prowadzenie dokumentacji księgowej i wykazywania ich w dokumentacji

księgowej. Zdaniem Sądu Okręgowego skoro potwierdzanie sald między kontrahentami jest sposobem prowadzenia inwentaryzacji majątku przez podmiot gospodarczy to na podstawie braku wskazania wierzytelności w potwierdzeniu salda należy uznać jako okoliczność wskazującą, że osoba trzecia spłaciła te należności. Okoliczność ta w powiązaniu z przedstawionym pełnomocnictwem udzielonym spółce (...) S.A. przez powódkę do prowadzenia czynności w sprawie uzyskania zapłaty pozwoliła Sądowi pierwszej instancji wysnuć wniosek, że wierzytelności powoda wobec pozwanego zostały uregulowane przez osobę trzecią – spółkę (...). W przeciwnym wypadku nieracjonalnym z gospodarczego punktu widzenia byłoby, zdaniem Sądu Okręgowego, udzielanie przez powódkę pełnomocnictwa dla radcy prawnego, który jest jednocześnie prokurentem spółki (...) S.A. Pełnomocnictwo nie upoważnia spółki (...) S.A. do dochodzenia tych należności we własnym imieniu jako własnych należności, ale upoważnia pełnomocnika, który każdorazowo, w postępowaniu sądowym lub egzekucyjnym działa za powódkę jako stronę. Natomiast przy ustaleniu, że spółka (...) S.A. spłaciła dług pozwanego wobec powódki, racjonalne gospodarczo jest wskazanie uczynione w tym pełnomocnictwie, aby należności były wpłacane przez pozwanego na rachunek tej spółki. Wprawdzie nadal powódka działa przez ustanowionego pełnomocnika, ale należności uzyskuje spółka (...) S.A. na swój rachunek, co prowadzi do uzyskania w ten sposób przez tę spółkę kwoty, którą uiściła powódce bez potrzeby dokonywania cesji wierzytelności.

Odnosnie do zarzutu Pozwanego, że czynności powódki ze spółką (...) S.A. mają na celu obejście przepisów ustawy o działalności leczniczej w zakresie zakazu zbywania wierzytelności placówek medycznych bez ich zgody, Sąd Okręgowy powołując się na przepis art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej w brzmieniu obowiązującym od dnia lipca 2011 r. (t. jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 217) stanowiący, że czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący, przy czym dokonanie czynności prawnej z naruszeniem tego wymogu skutkuje jej nieważnością, przedstawiając bardzo obszerną argumentację dotyczącą stosunków prawnych nie objętych stanem faktycznym przedmiotowej sprawy, uznał w konsekwencji, że zawarta między powódką a (...) S.A. umowa stanowi obejście powyższego przepisu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiodła powódka. Zaskarżając wyrok w całości zarzuciła Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa materialnego:

- art. 356 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że w umowach zawartych między stronami nie było zastrzeżone osobiste świadczenie pozwanego, przyjęcie, że osoba trzecia skutecznie zaspokoila powódkę, podczas, gdy z ustawy o działalności leczniczej oraz z umów zawartych między stronami wynika zakaz spełniania świadczenia przez osoby trzecie,
- art. 65 k.c. poprzez nieuprawnione dokonywanie wykładni oświadczeń woli w umowie faktoringu powierniczego oraz oświadczeń woli stron zawartych w umowach w sytuacji, gdy nie wymagają one wykładni a z umowy nie wynika, że doszło do spełnienia świadczenia na rzecz powódki,
- art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości poprzez jego niezastosowanie,
- niezastosowanie rozporządzenia Komisji (WE) w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metody wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych w zakresie ujawnień w księgach rachunkowych,
- art. 101 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że pełnomocnictwo materialne może być odwołane w każdym czasie,
- art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 98 k.c. poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie, że pełnomocnictwo materialne może być dotknięte sankcją częściowej nieważności,
- art. 509 i następane k.c. poprzez błędne przyjęcie, że powódka zawarła ze spółką (...) S.A. umowę cesji wierzytelności,

- art. 876 i nast. k.c. w zw. z art. Poprzez błędne przyjęcie, że powódka zawarła z (...) S.A. umowę poręczenia.

Ponadto powódka zarzuciła Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa procesowego:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że doszło do wygaśnięcia zobowiązania pozwanego wobec powódki na skutek zapłaty przez osobę trzecią, że udzielone pełnomocnictwo zmierzało do obejścia prawa – art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej,

- art. 232 § 2 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że zamiarem stron umowy faktoringu powierniczego było spełnienie świadczenia,

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia i zamieszczenie w nim zagadnień nie mających związku z niniejszą sprawą, między innymi odniesienie się do potwierdzenia sald, których żadna ze stron w sprawie nie przedkładała.

W konkluzji apelacji powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki jest uzasadniona i podlega uwzględnieniu.

Sąd Apelacyjny aprobuje ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego obejmujące okoliczności zawarcia przez strony kilku umów w wyniku przeprowadzonego postępowania o zamówienie publiczne, jak również zawartej między powódką a (...) S.A. umowy faktoringu powierniczego i przyjmuje je za własne.

Nie można jednak zgodzić się z dokonaną przez Sąd Okręgowy oceną prawną dochodzonego przez powódkę roszczenia.

Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że legitymację czynną do dochodzenia roszczenia z zawartej z pozwanym umowy sprzedaży ma powodowa spółka, a jej roszczenie wynika z art. 535 k.c. Pozwany nie kwestionował faktu wykonania wynikającego z tej umowy zobowiązania powódki wobec szpitala jak również niewykonania przez szpital zobowiązania wobec powódki polegającego na zapłacie ceny zakupu produktów leczniczych.

W przedmiotowej sprawie powódka domaga się zapłaty na swoją rzecz a nie na rzecz osoby trzeciej. Brak jest podstaw do przyjęcia, że umowa ta jest umową nieważną, poza tym żadna ze stron na tego rodzaju okoliczność nie powoływała się, zatem po stronie pozwanej istnieje obowiązek spełnienia wynikającego z niej zobowiązania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w sprawie niniejszej nie doszło do wygaśnięcia zobowiązania pozwanego wobec powódki.

Jak wyżej podkreślono przedmiotem umowy jest zobowiązanie wynikające z umowy sprzedaży zawartej między stronami niniejszego postępowania, przedmiotem tym nie jest natomiast umowa faktoringu zawarta między powódką a (...) S.A.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że strona, która powołuje się na okoliczności, z których wywodzi skutki prawne winna je wykazać. Zatem fakt zaspokojenia powódki kwotą równą wartości dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia winien zostać udowodniony przez pozwanego. Tymczasem pozwany nie powołuje się na fakt spełnienia świadczenia na rzecz powódki przez (...) S.A., a jedynie w zarzutach do nakazu zapłaty podnosi, że istnieje uzasadnione podejrzenie jego spełnienia. Abstrahując od powyższego, nawet jeżeli (...) S.A. zapłaciła powódce kwotę stanowiącą równowartość dochodzonego roszczenia to regulowała wobec powódki własne zobowiązanie wynikające z umowy dotyczącej finansowania działalności powódki, nie zobowiązanie szpitala.

Należy podkreślić, że argumentacja Sądu Okręgowego oparta na analizie przepisów ustawy o rachunkowości, nie jest zasadna i interpretacja przepisów tej ustawy w kontekście stanu faktycznego niniejszej sprawy nie może

prowadzić do wniosku, że powódka otrzymała zaspokojenie roszczeń wynikających z umów łączących strony procesu. Nieprawidłowości w zakresie księgowania zobowiązań nie mają wpływu na istnienie zobowiązań.

Odnosnie do łączącej powódkę i (...) S.A. umowy faktoringu powierniczego, podkreślić należy, że zgodnie z poglądami doktryny jest to jeden z rodzajów faktoringu. W jej ramach nie dochodzi co prawda do przeniesienia wierzytelności, a jedynie do świadczenia kompleksowych usług zarządzania należnościami, w odróżnieniu do faktoringu właściwego (pełnego), gdzie cesja albo sprzedaż wierzytelności odgrywa pierwszoplanową rolę, ponieważ jej zasadniczym celem jest przeniesienie ryzyka niewypłacalności dłużnika. W faktoringu powierniczym nie dochodzi zatem do przeniesienia wierzytelności, a jedynie do zaciągnięcia przez faktora wobec faktoranta zobowiązania świadczenia kompleksowych usług zarządzania wierzytelnościami na rzecz i w imieniu klienta. Obejmuje on zatem upoważnienie faktora do okresowego wykonywania oznaczonych usług faktoringowych, a przede wszystkim inkasa wierzytelności.

Faktor pełni wobec faktoranta, z którym nie łączy go żaden stosunek prawny, jedynie funkcję usługową, polegającą na powierniczym zarządzaniu jego wierzytelnościami. Z uwagi na brak cesji, faktoring powierniczy może dotyczyć wierzytelności z umów sprzedaży gotówkowej. Taki „zubożony” faktoring jest zatem substytutem akredytywy, ponieważ daje większą pewność zapłaty, szczególnie w przypadku, gdy dłużnik nie jest w stanie udzielić stosownego zabezpieczenia (vide W. Katner System Prawa Prywatnego 2015r. wyd. 2 Tom 9 - Legalis).

W przedmiotowej sprawie umowa nazwana przez strony umową faktoringu powierniczego, wskazuje jednak w istocie na zamiar osiągnięcia skutku, do jakiego prowadzi pełny faktoring tj. przeniesienia wierzytelności, a więc również skutku w postaci zmiany wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, co dla ważności takiej umowy zgodnie z treścią art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej wymagało zgody podmiotu tworzącego pozwaną szpital. O takim zamiarze stron przedmiotowej umowy faktoringu świadczy zakaz prowadzenia przez powódkę samodzielnych rozmów z pozwanym dłużnikiem (dotyczących wierzytelności), nieodwołalność pełnomocnictwa dla (...) S.A. do zarządzania wierzytelnością, przejęcie przez (...) S.A. ryzyka odzyskania środków od pozwanego, czy też wskazanie jako rachunku bankowego, właściwego do dokonania zapłaty właśnie rachunku (...) S.A. Dodatkowo należy wskazać, że o takim właśnie zamiarze stron umowy faktoringu powierniczego świadczy to, że wszelkie wpłaty, dokonane przez pozwanego, miały być przekazywane na rachunek bankowy (...) S.A. i nie podlegały zwrotowi na rzecz powódki.

W tych okolicznościach należy uznać za zasadne wywoły Sąd Okręgowy, że łącząca powódkę i (...) S.A. umowa należy do umów, które w konsekwencji prowadzą do zmiany wierzyciela w rozumieniu art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 stycznia 2016 r. w sprawie II CSK 379/15 wyraził pogląd, że czynnościami prawnymi wymagającymi zgody organu tworzącego, a w jej braku - stosownie do art. 54 ust. 6 u.d.l. - nieważnymi, są: przelew wierzytelności, w tym powierniczy, faktoring, gwarancja, subrogacja umowna i indos wekslowy.

Ogólne sformułowanie ustawodawcy "czynności prawne mające na celu zmianę wierzyciela" (art. 54 ust. 5 u.d.l.) nakazuje przyjąć, że będą to wszystkie czynności prawne, dotyczące zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, których celem jest zmiana wierzyciela. Istotne zatem jest z punktu widzenia określenia zakresu przedmiotowego tego pojęcia uwzględnienie charakteru danej czynności prawnej i jej celu. Treść art. 54 ust. 5 u.d.l. nie daje podstaw do ograniczania zakresu jego stosowania tylko do tych czynności prawnych, których istotą jest cel bezpośredni istniejący w chwili dokonywania czynności, z wyłączeniem tych czynności, których dalszym, ale nie bezpośrednim skutkiem może być zmiana wierzyciela. Zamierzeniem ustawodawcy nie było stworzenie zamkniętego katalogu czynności wskazanych w art. 54 ust. 5 u.d.l. przy założeniu, że obejmuje on jedynie takie czynności prawne, w których zmiana wierzyciela stanowiłaby niezbędny element konstrukcyjny danej czynności prawnej. Celem ustawodawcy natomiast było wyeliminowanie sytuacji, w której w wyniku dokonania określonej czynności prawnej pojawi się nowy wierzyciel zakładu opieki zdrowotnej dochodzący należności wynikającej z pierwotnie zawartej umowy (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 czerwca 2016 r., sygn. akt VI A Ca 556/15). Brak zgody organu założycielskiego zakładu leczniczego na zawarcie takiej umowy pociąga za sobą natomiast jej nieważność.

Spełnienie świadczenia z umowy nieważnej ma charakter świadczenia nienależnego i również nie skutkuje umorzeniem zobowiązania zakładu opieki zdrowotnej (vide uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 stycznia 2016r. I A Ca 2867/15). Nieważność umowy rodzi między jej stronami obowiązek zwrotu świadczeń wzajemnych jako świadczeń nienależnych.

W tych okolicznościach za niezasadny należy uznać zarzut apelacji naruszenia art. 65 k.c. oraz zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c.

Wyżej wskazane okoliczności prowadzą do wniosku, że bez znaczenia dla oceny dochodzonego przez powódkę roszczenia jest również kwestia udzielenia przez powódkę pełnomocnictwa procesowego spółce (...) S.A. lub „profesjonalnemu pełnomocnikowi” do dochodzenia roszczeń.

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem zaprezentowanym przez sąd pierwszej instancji w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku.

Pełnomocnictwo dołączone do pozwu jest pełnomocnictwem procesowym umocowującym wskazanych w nim radców prawnych do reprezentowania konkretnego powoda w konkretnej sprawie. Z jego treści wynika, że jest to zwykle pełnomocnictwo procesowe o zakresie określonym w art. 91 k.p.c. Z jego treści nie wynika również, by miało ono nieodwołalny charakter. Również z treści tego pełnomocnictwa nie wynikają dla pełnomocnika inne uprawnienia aniżeli wynikające z przepisów kodeksu postępowania cywilnego, w tym uchylenie możliwości odwoływania oświadczeń pełnomocnika przez stronę przewidzianą w art. 93 k.p.c. Pełnomocnik dochodzi zapłaty na rzecz spółki, która była stroną umowy ze szpitalem.

Dodatkowo należy podkreślić, że pełnomocnictwo nie jest zależne od istniejącego stosunku podstawowego. Nieważność umowy, stanowiącej źródło stosunku podstawowego, nie jest więc tożsama z pozbawieniem skuteczności udzielonego pełnomocnictwa, choć nie można wykluczyć, że ta sama okoliczność spowoduje jednocześnie nieważność pełnomocnictwa (np. działanie mocodawcy w warunkach braku świadomości lub swobody) (vide komentarz do art. 96 k.c. pod red. E. Gniewka wyd. 7 Legalis). W konsekwencji przyjęć należy, że ewentualna nieważność umowy faktoringu nie ma wpływu na ważność i skuteczność pełnomocnictwa procesowego udzielonego przez powódkę radcy prawnemu występującemu w imieniu powódki w przedmiotowej sprawie.

Zasadny okazał się zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 328 § 2 k.p.c. bowiem pisemne uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia zawiera odniesienie się do cesji wierzytelności i umowy poręczenia, podczas, gdy nawet z ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego nie wynika, by przepisy art. 509 k.c., czy 876 k.c. miały w sprawie zastosowanie w kontekście umowy zawartej między powódką a (...) S.A. Co za tym idzie zasadne okazały się również zarzuty naruszenia prawa materialnego art. 509 k.c. i 876 k.c. w zw. z art. 518 k.c. Niemniej jednak zasadność tych zarzutów nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W konsekwencji apelację powódki należy uznać za zasadną uznając, że nie doszło do wygaśnięcia zobowiązania pozwanego wobec powódki z przyczyn wskazanych powyżej.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz w zw. z § 6 pkt. 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 490). Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania w sprawie art. 102 k.p.c. Zła sytuacja ekonomiczna szpitala nie uzasadnia nieobciążania go kosztami, bowiem szpital nie może przerzucać kosztów prowadzenia swojej działalności na swoich kontrahentów. Ponadto na dezaprobatę zasługuje postępowanie pozwanego uchylającego się od regulowania

wymagalnych należności na rzecz kontrahenta, który w sposób prawidłowy wykonał ciężące na nim, a wynikające z umowy, zobowiązanie.